

Rhai berfau perthnasol amser presennol/dyfodol ar gyfer Mynegi Barn a Safbwynt				
Berfenw	Person 1 ^{af} Unigol	3 ^{ydd} Person Unigol	Person 1 ^{af} Lluosog	Amhersonol
Amcangyfrif	Amcangyfrifaf i	Amcangyfrifa ef/hi	Amcangyfrifwn ni	Amcangyfrifir
Amlygu	Amlygaf	Amlyga	Amlygwn	Amlygir
Arddangos	Arddangosaf	Arddangosa	Arddangoswn	Arddangosir
Awgrymu	Awgrymaf	Awgryma	Awgrymwn	Awgrymir
Braslunio	Braslunïaf	Braslunia	Brasluniwn	Braslunir
Cael	Caf	Caiff	Cawn	Ceir
Casglu	Casglaf	Casgla	Casglwn	Cesglir
Cyfaddef	Cyfaddefaf	Cyfaddefa	Cyfaddefwn	Cyfaddefir
Cyflwyno	Cyflwynaf	Cyflwyna	Cyflwynwn	Cyflwynir
Cymharu	Cymharaf	Cymhara	Cymharwn	Cymherir
Cytuno	Cytunaf	Cytuna	Cytunwn	Cytunir
Dadansoddi	Dadansoddaf	Dadansodda	Dadansoddwn	Dadansoddir
Dadlau	Dadleuaf	Dadleua	Dadleuwn	Dadleuir
Dangos	Dangosaf	Dengys	Dangoswn	Dangosir
Darlunio	Darlunïaf	Darlunia	Darluniwn	Darlunir
Dweud	Dywedaf	Dywed	Dywedwn	Dywedir
Dylunio	Dylunïaf	Dylunia	Dyluniwn	Dylunir
Dysgu	Dysgaf	Dysga	Dysgwn	Dysgir
Egluro	Egluraf	Eglura	Eglurwn	Eglurir
Esbonio	Esbonïaf	Esbonia	Esboniwn	Esbonnir
Galw	Galwaf	Galwa	Galwn	Gelwir
Gallu	Gallaf	Gall	Gallwn	Gellir
Gosod	Gosodaf	Gosoda	Gosodwn	Gosodir
Gweld	Gwelaf	Gwêl	Gwelwn	Gwelir
Gwybod	Gwn	Gŵyr	Gwyddom	Gwyddys
Herio	Herïaf	Heria	Heriwn	Herir
Meddwl	Meddylïaf	Meddylia	Meddylïwn	Meddylir
Mynegi	Mynegaf	Mynega	Mynegwn	Mynegir
Neidio	Neidiaf	Naid	Neidiwn	Neidir
Penderfynu	Penderfynaf	Penderfyna	Penderfynwn	Penderfynir
Rhannu	Rhannaf	Rhanna	Rhannwn	Rhennir
Rhagfynegi	Rhagfynegaf	Rhagfynega	Rhagfynegwn	Rhagfynegir
Rhagweld	Rhagwelaf	Rhagwela	Rhagwelwn	Rhagwelir
Rhedeg	Rhedaf	Rhed	Rhedwn	Rhedir
Rhyfeddu	Rhyfeddäf	Rhyfedda	Rhyfeddwn	Rhyfeddir
Sefyll	Safaf	Saif	Safwn	Sefir
Teimlo	Teimlaf	Teimla	Teimlwn	Teimlir
Toddi	Toddaf	Tawdd	Toddwn	Toddir
Trafod	Trafodaf	Trafoda	Trafodwn	Trafodir
Ymchwilio	Ymchwiliaf	Ymchwilia	Ymchwiliwn	Ymchwilir

Negyddol**Ffurf Gwmpasog:**

defnyddio nifer o eiriau i ffurfio berf

Ffurf Gryno:

berf un gair

Unigol

1. Dydw i ddim yn credu
2. Dwyt ti ddim yn credu
3. Dydy ef/hi – Dyw ef/hi ddim yn credu

Unigol

1. Ni chredaf i
2. Ni chredi di
3. Ni chreda ef/hi

Lluosog

1. Dydyn ni ddim yn credu
2. Dydych chi ddim yn credu
3. Dydyn nhw ddim yn credu

Lluosog

1. Ni chredwn ni
2. Ni chredwch chi
3. Ni chredan nhw/Ni chredant hwy

Iaith ac Ymadroddion ar gyfer Mynegi Barn

A dweud y gwir	Anghytunaf	Beth bynnag
Byddai'n braf petai...	Byddai'n dda petai...	Credaf
Cytunaf	Dadl arall	Does dim amheuaeth fod...
Does dim dwywaith nad...	Does dim rhyfedd mai...	Dylid cofio mai...
Er hyn...	Felly...	Fodd bynnag
Gwaetha'r modd...	Gŵyr pawb...	Heb os nac oni bai
Heb unrhyw amheuaeth	Hoffwn	I gloi...
O ganlyniad, teimlaf...	Onid yw...	Mae lle i gredu...
Mae'n amlwg y bydd angen...	Mae'n amlwg fod angen...	Mae'n anhygoel fod...
Mae'n anodd credu...	Mae'n bwysig iawn nodi...	Mae'n hen bryd
Mae'n rhaid cydnabod...	Meddyliaf	Pwy all beidio â...
Pwysig yw nodi...	Pwynt arall	Rwy'n argyhoeddedig...
Rwyf o'r farn...	Rwy'n rhyfeddu	Rydwn i'n meddwl
Rhaid cofio	Teimlaf	Wedi'r cyfan...
Wrth reswm...	Y gwir cas yw...	Y gwirionedd yw mai...
Yn ail	Yn anffodus...	Yn bendant
Yn bersonol...	Yn ddi-os, fe fydd...	Yn drydydd
Yn fy marn i...	Yn gyntaf	Yn ôl rhai
Yn ôl pob tebyg	Yn sicr	Yn wir
Yr hyn sy'n drist yw bod...	Yr hyn sy'n fy ngwylltio yw...	

Gwrthddadleuon a Chymharu	
O gymharu'r ddau, teimlaf mai...	Rhaid chwalu'r gred/myth bod...
Ar y naill law...ar y llaw arall	Amheuais y byddai...ond nawr rwy'n gweld...
Gellir dadlau mai...ond fy marn i yw	Mae...nid yn unig...ond yn...
Mae mor glir â hoel ar bost bod...yn well na...	Os yw...
Pe byddai...yna byddai...	Os gwnewch...bydd...
Cred rhai bod...	Er mwyn sicrhau bod...bydd...
Teimla rhai fodd bynnag	Yn wahanol i...nid yw...
Gwêl rhai hi'n...	Heb...ni fydd...
Wrth reswm...	Meddyliwch o ddifri bod...
Yn y bôn mae...	Dylid ystyried...
Petai hyn yn bosib...yna byddai...	Fedra i ddim derbyn...
Rhaid gofyn y cwestiwn...	Alla i ddim peidio â meddwl...
Rwy'n amau...	Onid rhagfarn lwyr yw...
Cwestiynaf...	Onid oes hawl...
Heriaf y syniad...	Rhyfeddaff ar...
Yn ôl rhai...ond o'm safbwynt i...	Gofynnaf
Gellir dadlau bod hyn yn wir, ond credaf i...	Ni all y ddadl...fy narbwyllo
O ystyried yr holl ddadleuon...teimlaf	Celwydd noeth
Taflu llwch i'n llygaid	Rhagfarn lwyr
Tra bod...	Eto i gyd

Iaith Berswâd		
Ail-ystyriwch...	Cofiwch	Cymharwch
Da chi, ystyriwch o ddifri	Dadleuaf	Dangoswch
Does bosib nad/na	Does dim dwywaith	Does dim amheuaeth
Erfyniaf arnoch	Ewch	Heb os nac onibai
Hoffwn eich perswadio	Gadewch i mi'ch darbwyllo	Gallaf eich sicrhau
Gofalwch	Gofynnaf i chi	Gwnewch
Gweithredwch	Foneddigion dewch i	Mae mor glir â hoel ar bost...
Mae'n gwbl amlwg	Mae'n hanfodol	Meddyliwch
Oes bosib bod ...	Oni fyddai'n well	Peidiwch da chi ag ildio
Rhaid derbyn	Rwy'n blino ar...	Rwy'n crefu arnoch
Rwy'n dadlau	Rwy'n erfyn arnoch	Rwy'n gofyn i chi
Rwy'n ymddiried ynoch	Wrth gwrs	Ymddiriedaf ynoch
Yn bendant	Yn sicr	Ystyriwch o ddifri...

Berfau

Unwaith eto mae rhai ffurfiau berfol a phatrymau yn hanfodol ar draws y cwricwlwm wrth gyflwyno gwybodaeth, a rhaid bod yn ymwybodol ohonynt wrth addysgu'r disgyblion ar gyfer y math hwn o ysgrifennu. Fel athrawon dylid seilio gwaith ysgrifenedig ar batrymau pendant. Patrwm naturiol y frawddeg yn y Gymraeg yw'r un lle ceir y ferf ar y dechrau.

Cyflwynir yma amser gorffennol ac amherffaith y ferf. Gweler Uned 1 ar gyfer amser presennol y ferf sydd eto'n berthnasol ar gyfer cyflwyno gwybodaeth.

Berf Amser Gorffennol

Amser Gorffennol – mae'r gweithgaredd wedi digwydd.

Ffurf Gryno

Unigol

1. Gwelais i
2. Gwelaist ti
3. Gwelodd ef/hi

Lluosog

1. Gwelsom ni
2. Gwelsoch chi
3. Gwelson nhw/Gwelsant hwy

Negyddol

Unigol

1. Ni welais i
2. Ni welaist ti
3. Ni welodd ef/hi

Lluosog

1. Ni welson ni
2. Ni welsoch chi
3. Ni welson nhw

Berf Amhersonol

Amser gorffennol: Gwelwyd

Mae berfau amhersonol yn cael eu defnyddio wrth ysgrifennu'n ffurfiol.

Negyddol: Ni welwyd

Rhai berfau perthnasol amser gorffennol ar gyfer Cyflwyno Gwybodaeth				
(Berfenw)	(Person 1 ^{af} Unigol)	(3 ^{ydd} Person Unigol)	(Person 1 ^{af} Lluosog)	(Berf Amhersonol)
Adeiladu	Adeiladais	Adeiladodd	Adeiladom	Adeiladwyd
Cael	Cefais	Cafodd	Cawsom	Cafwyd
Cofnodi	Cofnodais	Cofnododd	Cofnodom	Cofnodwyd
Cyflwyno	Cyflwynais	Cyflwynodd	Cyflwynom	Cyflwynwyd
Cymharu	Cymharais	Cymharodd	Cymharom	Cymharwyd
Cymysgu	Cymysgais	Cymysgodd	Cymysgom	Cymysgwyd
Dechrau	Dechreuais	Dechreuodd	Dechreuom	Dechreuwyd
Dweud	Dywedais	Dywedodd	Dywedom	Dywedwyd
Egluro	Eglurais	Eglurodd	Eglurom	Eglurwyd
Gofyn	Gofynnais	Gofynnodd	Gofynnom	Gofynnwyd
Gosod	Gosodais	Gosododd	Gosodom	Gosodwyd
Gwasgu	Gwasgais	Gwasgodd	Gwasgom	Gwasgwyd
Gwerthuso	Gwerthusais	Gwerthusodd	Gwerthusom	Gwerthuswyd
Gwrthbrofi	Gwrthbrofais	Gwrthbrofodd	Gwrthbrofom	Gwrthbrofwyd
Mesur	Mesurais	Mesurodd	Mesurom	Mesurwyd
Penderfynu	Penderfynais	Penderfynodd	Penderfynom	Penderfynwyd
Pleidleisio	Pleidleisiais	Pleidleisiodd	Pleidleisiom	Pleidleisiwyd
Pwyso	Pwysais	Pwysodd	Pwysom	Pwyswyd
Rhagfynegi	Rhagfynegais	Rhagfynegodd	Rhagfynegom	Rhagfynegwyd
Rhannu	Rhennais	Rhannodd	Rhannom	Rhannwyd
Rhedeg	Rhedais	Rhedodd	Rhedom	Rhedwyd
Symud	Symudais	Symudodd	Symudom	Symudwyd
Torri	Torraais	Torrodd	Torrom	Torrwyd
Trafod	Trafodais	Trafododd	Trafodom	Trafodwyd
Ychwanegu	Ychwanegais	Ychwanegodd	Ychwanegom	Ychwanegwyd
Ymchwilio	Ymchwiliais	Ymchwiliodd	Ymchwiliom	Ymchwiliwyd
Ymosod	Ymosodais	Ymosododd	Ymosodom	Ymosodwyd
Ysgrifennu	Ysgrifennais	Ysgrifennodd	Ysgrifennom	Ysgrifennwyd

Ymadroddion/Cysyllteiriau amser

– ar gyfer esbonio proses, wrth gyfarwyddo neu ddwyn gwybodaeth i gof:

ar brydiau	ar un llaw	arweiniodd hyn at	bydd angen
cafwyd	er gwaethaf	er hyn	er mwyn
fe ddylech felly	heblaw am ...	hynny yw	i ddechrau
i orffen	megis	naill ai ... neu	nesaf
oherwydd	o ganlyniad	peidiwch â	rhowch
tra bo	un enghraifft	wedyn	wedi hynny
yn ail	yn amlwg	yn dilyn hyn	yn drydydd
yn gyntaf	yn olaf	yn raddol	yn ychwanegol
yn y cyfamser	yn ogystal â	yn y pen draw	yna
yn ystod			